

MOSSÈN ANTON CLARET,
REGENT DE LA
PARRÒQUIA DE SANT
MARTÍ DE VILADRAU

JOAN SIDERA

El 13 de maig de 1840 arribava a Viladrau mossèn Anton Claret i Clarà, nascut a Sallent el 23 de desembre de 1807, i que després de cursar la carrera al seminari diocesà fou ordenat sacerdot el 13 de juny de 1835.

En aquella època, en què a Catalunya es vivia en estat de setge, tot viatge exigia l'acompanyament de la documentació personal, en aquest cas el passaport per a l'interior. Per sort s'ha conservat a l'AMV aquest document, que la Policia recollia i conservava quan se'n demanava un de nou. Aquest curiós document ens descriu el personatge en l'apartat «*Señas Generales del portador*», que són: «*Edad 32 años. Estatura regular. Pelo Negro. Ojos pardos. Nariz Regular. Barba Serrada. Cara Redonda. Color Bueno*». El document arribava als ajuntaments amb la part principal del text ja impresa. Però en aquella ocasió a Sallent faltaven impresos i al comissionat local de policia, Marcos Arderiu, li tocà de redactar-lo tot sencer, deixant-nos una mostra de l'escàs domini que tenia del castellà, per exemple en aquesta frase: «*Consedo Libre y Seguro pasaporte a Rn. Dn. Antonio Claret y Clará pres.bo Nat.l y vesino de la presente Villa*». Però ara interessa més aviat la datació: «*Dado en Sallent al primero de Mayo de 1840*», amb una altra data que figura al dors del document: «*Olost 11 Mayo 1840 = ha permanecido y Sale m^a. para Vich*».

DESTINAT A VILADRAU

Recordant altres circumstàncies conegudes de la vida de Claret, podem dir que, un cop sortit del noviciat de la Companyia de Jesús de Roma, a mitjan abril torna a la casa pairal de Sallent, d'on surt el dia 1 o potser el 2 de maig, «*para que via Recta pace a la Siudad de Vich a sus diligencias*». Una petita marrada en la «via recta» prescrita el porta a Olost, a casa del seu germà Josep, fabricant. Passa dies i setmanes en observació i rumiant si calia més establir-se a Manresa que predicar sermons pels voltants de Berga, fins que determina passar a Vic i posar-se a les ordres del vicari general capitular Lluçia Casadevall, que inesperadament li dóna el destí de regent de Viladrau.

Així ho comunicava en carta a Àngela Pons des de Viladrau el 29 de maig: «quan estava resolt a passar a aquesta de Manresa vaig tenir carta d'un Sacerdot molt amic que amb grans instàncies em cridava a l'objecte que vaig dir a V., i per encertar-ho millor en les meves deliberacions vaig passar a Vic

per a consultar els meus Superiors, que em varen dir que per ara no fes ni una cosa ni l'altra, sino que passés interinament a la Parròquia de Viladrau que es trobava en gran necessitat, no sols per l'impossibilitat del seu Rector, sino també per la desmoralització que en ella ha causat la guerra en major grau que altres llocs: he obeït i de debó he vist amb els propis ulls, que en aquesta parròquia es podia fer molt de be; cosa de que m'he ocupat amb tota cura esperant que el Senyor beneirà els meus treballs; i mentrestant veurem quant el Superior tindrà per be que jo passi en aquesta de Manresa» (EC I, pàg. 97).

Arribada a Viladrau

A la política de passaports devem el fet de poder fixar la data de l'arribada de mossèn Anton Claret a Viladrau. En una apuntació feta al registre de passaports lliurats (igualmente existent a l'AMV), hi trobem: «*Nro 397. 23 mayo. Dn Antonio Claret y Clarà Pbro. natural y vecino de Sallent. - A Viladrau - Un mes. - Debidamente - 32 años - (estatura) regular - (pelo) castaño - (ojos) pardos - (barba) cerrada - (color) sano - (documento) de pago*».

Realment mossèn Anton no tenia res de mandrós: s'està setmanes per covar una determinació, però la realització és immediata. Els documents el presenten baixant d'Olost a Vic el 12 de maig; conferencia amb el seu superior i el 13 emprèn el camí al seu destí de Viladrau. El mateix dia podia arribar bé a la nostra parròquia. No sabem amb quin fonament Aguilar Bravo afirma que Claret va prendre possessió com a regent de Viladrau el 15 de maig de 1840.

Al número 167 de l'*Autobiografia*, sant Anton M. Claret confirma el que anem dient: «A mitjan març vaig sortir de Roma en direcció a Catalunya [...] Uns volien que fixés la residència a Manresa, altres a Berga. Vaig posar-me en observació a Olost: d'Olost vaig passar a Vic, i el Superior va dir-me que passés a Viladrau i en efecte va donar-me el nomenament de Regent i vaig anar-hi el 13 de maig».

A Viladrau li ha caigut la sort: un home extraordinari arriba enviat per l'autoritat diocesana amb el càrrec parroquial de regent en auxili d'una gran necessitat, per la desmoralització causada per la guerra i la impossibilitat del rector. Quan Claret arriba a Viladrau té 32 anys d'edat i cinc de sacerdoti, i ja se'l pot qualificar d'home extraordinari, tant per la seva carrera seminarística com per la parroquial. Com a seminarista fou estimat i preferit per l'incomparable bisbe Pau de Jesús de Corcuera, que va voler avançar-li l'ordenació sacerdotal; de la seva entrega a la formació científica n'és prova el fet que, pel seu compte, durant els tres primers anys de teologia dogmàtica estudià els textos de la teologia moral, que corresponien al cinquè curs, i els va aprendre

Sant Antoni Maria Claret

amb tanta perfecció que la cúria diocesana reconegué la seva aptitud en aquesta ciència concedint-li llicència per confessar. Tot just ordenat, comença a predicar i confessar; és nomenat vicari de Sallent i al cap de dos anys se li encomana la cura d'aquella important parròquia. Quan la vol deixar perquè se sent cridat a les missions d'infidels, li costa arrencar l'aquiescència del prelat i dels feligresos.

Vicari regent de la parròquia

Arriba a Viladrau amb el nomenament de regent de la parròquia de Sant Martí. Què significava el càrrec parroquial de regent? Val a dir que és Claret qui repetidament ens diu a l'*Autobiografia* que era regent; la documentació dels

llibres parroquials no coneix aquest càrrec, sinó que Anton Claret hi apareix com a vicari. I és que tot vicari és un capellà ajudant, un col·laborador del rector en la cura parroquial; i entre aquests ajudants i col·laboradors hi ha la classe particular dels regents. Són uns vicaris que es donen a un rector que es troba incapacitat o està absent de la parròquia, de manera que li cal confiar a un altre sacerdot la cura parroquial. Podríem dir que són una mena de suplents.

En realitat mossèn Anton exercí més d'ajudant que de suplent. Des del juliol de 1830, a Viladrau era rector mossèn Joan Verdaguer. El registre policial de passaports ens n'ofereix aquestes notícies: «*Año 1837, Nro. 860. Día 10 de Setiembre. Dn. Juan Verdaguer natural de Tabérnolas i Cura párroco de Viladrau va a Barcelona. - Vale por un mes - Edad 61 años. - Estatura regular. - Pelo cano*». Potser necessitava suplent en el moment en què Claret hi va ser destinat com a regent; però es deuria refer aviat en grau suficient per conservar totes les activitats i drets de rector en l'administració de la feligresia. Així es desprèn dels llibres parroquials, on amb lletra tremolosa va firmant els llibres d'administració. Per exemple, al llibre de celebració de misses pel poble ens diu: «Del dia 1 de juliol de 1830 (est dia comensí a regentar la parròquia de Viladrau) fins a 1 Janer de 1831 cada dia de Festa he aplicat o fet aplicar una Missa per lo Poble y son salvo error 43 misses. - Verdaguer Rector». Any per any va repetint una nota semblant. Però en l'any corresponent a l'estada de mossèn Claret intervé un altre vicari: «Ab exprés permís del Rt. Rector firmo jo. Joseph Vilanova Pbre. i Vicari». El mateix es repeteix el gener del 1841.

Sembla, per tant, que el rector mossèn Joan Verdaguer no s'absentà de la parròquia ni deixà del tot el compliment de les seves responsabilitats pastorals; i en aquest cas la regència de mossèn Claret es limitava a suplir el rector en algunes activitats a les quals per l'edat o per la salut no podia arribar. I en aquesta tasca de col·laboració i ajuda trobà un company competent en la persona del pare Josep Vilanova, que tenia el càrrec de vicari. La nota necrològica que li dedicà el butlletí diocesà deia que havia nascut a Viladrau el 4 d'octubre de 1806; que cursà Filosofia i Teologia i un any de Moral, i va rebre el presbiterat el 1829. Va professar en l'orde dels trinitaris descalços, però després de ser exclaustat el 1835 es va retirar a la seva pàtria, on exercí el càrrec de vicari durant 15 anys; després del 1850 va romandre al poble i ajudava a la parròquia en tot allò que la salut li permetia, fins que va morir el 12 de febrer de 1871.

Aquesta presència i actuació del rector, mossèn Joan Verdaguer, i del vicari, el pare Josep Vilanova, explica que mossèn Anton quedés força lliure de les ocupacions administratives i alhora pogués descarregar en el vicari part de la seva tasca pastoral. És el que diu el pare Claret en l'*Autobiografia* (núm. 168): a la parròquia de Viladrau «[...] totes les temporalitats anaven a compte del rector; a mi em donava las subsistència i prou; i jo tenia cura de les coses